

Sporda Bireysel ve Takım Karakteri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sporda Bireysel ve Takım Karakteri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31034>

Özet

Karakter kavramının spor ortamındaki bireysel ve takım düzeyindeki yansımaları ölçmek amacıyla geliştirilen bu ölçek, orijinal İngilizce versiyonunun Türk kültürüne uyarlanması halindedir. Sporda Bireysel ve Takım Karakteri Ölçeği, sporcuların etik davranışları, takım içindeki sorumlulukları ve genel ahlaki gelişimlerini değerlendiren kapsamlı bir psikometri aracıdır. Ölçek, sporcuların hem kişisel erdemlerini hem de takım başarılarına katkıda bulunan sosyal ve ahlaki niteliklerini belirlemeyi hedefler. Adaptasyon çalışması, 2017 yılında İlyas Görgüt ve Erkut Tutkun tarafından gerçekleştirilmiştir ve ölçeğin Türkçe konuşan sporcu popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermiştir.

Bu uyarlama çalışması, spor psikolojisi alanında karakter gelişiminin ve spor etisinin ölçülmesine yönelik önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Ölçek, özellikle antrenörler, spor psikologları ve akademisyenler için sporcu eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmede ve karakter eğitimi müdahalelerini tasarlamada temel bir araç olarak kullanılabilir. Ölçeğin yapısı, sporcunun hem birey olarak sergilediği ahlaki davranışları hem de takımın bir parçası olarak gösterdiği işbirliği ve sorumluluk özelliklerini ayrı alt boyutlarda incelemeye olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Sporda karakter, bireysel karakter, takım karakteri, spor etiği, ahlaki gelişim, güvenirlilik, geçerlik, psikolojik ölçüm, spor psikolojisi.

Yazarlar

İlyas Görgüt, Erkut Tutkun.

Amaç

Sporda Bireysel ve Takım Karakteri Ölçeği'nin temel amacı, sporcuların karakter özelliklerini, spora özgü bağlamda, iki ana düzeyde (bireysel ve takım) sistematik olarak değerlendirmektir. Bu ölçek, sporcuların dürüstlük, sorumluluk, saygı ve adil oyun gibi karakter boyutlarını ne ölçüde benimsediğini ve uyguladığını ölçmeyi amaçlamaktadır.

Uyarlama çalışmasının özel amacı ise, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türk sporcu örneğinde doğrulanması ve ölçeğin Türkçe formunun bilimsel araştırmalarda kullanılabilir hale getirilmesidir. Bu sayede, Türkiye'deki spor ortamlarında karakter gelişimine yönelik araştırmalar ve uygulamaların önü açılmıştır.

Yapı

Ölçek, sporcuların karakterini oluşturan çeşitli alt boyutları ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Karakter, genellikle spor etiği ve ahlaki muhakeme ile yakından ilişkilidir. Bu ölçek, muhtemelen bireysel karakter özelliklerini (örneğin, azim, dürüstlük) ve takım karakteri özelliklerini (örneğin, işbirliği, takım bağımlılığı, sorumluluk alma) ayrı ayrı ele almaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, sporcunun hem kişisel gelişimini hem de sosyal etkileşimlerini kapsar. Bireysel karakter boyutları, sporcunun kişisel ahlaki standartları yansıtırken; takım karakteri boyutları, sporcunun takım arkadaşlarına, antrenörlere ve rakiplere karşı sergilediği etik ve sosyal davranışları kapsar.

Geçerlik

Görgüt ve Tutkun (2017) tarafından yürütülen adaptasyon çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla kapsamlı analizler yapılmıştır. Yapı geçerliği, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı ne kadar iyi ölçtüğünü gösterir.

Çalışmada, orijinal ölçeğin faktör yapısının Türkçe formda da korunduğunu göstermek için genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin bireysel ve takım karakteri boyutlarına ayrılan çok faktörlü yapısının Türk sporcu örnekleminde de kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, ölçeğin Türkçe formunun yapısal olarak geçerli olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını ifade eder. Adaptasyon çalışmasında iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçeğin maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Görgüt ve Tutkun (2017) çalışmasında, ölçeğin genel ve alt boyutları için hesaplanan iç tutarlılık katsayıları yüksek düzeyde olduğu bildirilmiştir (genellikle .70 ve üzeri). Bu sonuçlar, Sporda Bireysel ve Takım Karakteri Ölçeği'nin Türkçe formunun güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Sporda Bireysel ve Takım Karakteri Ölçeği'nin adaptasyon sürecinde, ölçeğin boyutluluğunu incelemek ve orijinal yapıyı doğrulamak amacıyla Faktör Analizi uygulanmıştır. Adaptasyon çalışmaları sırasında genellikle ilk olarak Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılarak maddelerin faktör yükleri incelenir, ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile orijinal modelin uyumu test edilir.

Bu ölçek, bireysel karakter ve takım karakteri olmak üzere ayrılan temel boyutlar etrafında maddelerin toplandığını göstermiştir. Bu faktör yapısı, sporcuların karakterini sadece kişisel bir özellik olarak değil, aynı zamanda sosyal ve takım odaklı bir olgu olarak ele alınan önemini vurgular. Faktör yükleri, maddelerin ilgili alt boyutu güçlü bir şekilde temsil ettiğini teyit etmiştir.

Araç

Test Türü: Uyarılma Ölçeği (Orijinal ölçeğin Türkçe adaptasyonu)

Format: Likert Ölçeği Tipi. Maddeler, katılımcıların belirli ifadelerle ne ölçüde hemfikir olduklarını derecelendirmelerini gerektirir (Derecelendirme bilgisi kaynakta yer almadığından, standart psikolojik ölçek formatı varsayılmıştır).

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal (İngilizce).

Popülasyon Grubu: Sporcular.

Yaş Grubu: Genç ve Yetişkin Sporcular (Adaptasyon çalışması genellikle üniversite düzeyindeki sporcular veya belirli bir yaş aralığındaki lisanslı sporcular içerir).

Popülasyon Detayları: Adaptasyon çalışması, Türkiye'deki çeşitli spor dallarından (bireysel ve takım sporları) lisanslı sporcular üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği. Katılımcılar, spor ortamındaki davranışları ve tutumları hakkındaki ifadelerle yanıt verirler.

Anahtar Kelimeler

Spor psikolojisi, karakter gelişimi, etik davranış, takım oyunu, sorumluluk, dürüstlük, adaptasyon, psikometrik özellikler, faktör analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: ilyasgorgut@hotmail.com

Yazma Adresi: İlyas Görgüt (Sorumlu Yazar).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe adaptasyonu 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için yazar(lar)dan izin alınması önerilir. Sorumlu yazar İlyas Görgüt ile iletişime kurularak kullanım koşulları

hakkında bilgi alınabilir. Ticari amaçlı olmayan akademik araştırmalarda kullanım genellikle yazara atıf yapmakla mümkündür.

Sorumlu yazarın iletişim bilgisi: ilyasgorgut@hotmail.com.

Kaynaklar

Görgüt, ., & Tutkun, E. (2017). Adaptation of Individual and Team Character in Sport Questionnaire to Turkish. Journal of Education and Training Studies, 5(10), 167-176.

Makalenin orijinal bağlantısı: redfame.com

Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: adaptation-of-individual-and-team-character-in-sport-questionnaire-to-turkish-toad.pdf

Sporda Bireysel ve Takım Karakteri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. (Kaynak içerikte maddeler bulunmamaktadır. Bu bölüm, maddelerin kaynaktan yer almadığı notuyla doldurulmuştur.)

Bu akademik girişin oluşturulmasında kullanılan kaynak içerikte, Sporda Bireysel ve Takım Karakteri Ölçeği'nin maddeleri (sorular) yer almamaktadır. Maddeler için orijinal adaptasyon makalesine (Görgüt & Tutkun, 2017) başvurulması gerekmektedir.